

Lerarentekort - Welke mogelijkheden biedt 'anders organiseren'?

Workshop VO-congres

29 maart 2018

Introductie

- Ton Roelofs
 - Directeur Onderwijs van het Penta college in Spijkenisse
 - Actief bij de VO-raad
 - Lid van de themacommissie professionalisering van de schoolorganisatie
 - Ledenadviseur van Stap 2
- Fleur Veringa
 - Projectmedewerker Lerarentekort VO-raad

Workshop

- Inleiding op het thema door Ton Roelofs
- Wat doet de VO-raad?
- Uiteen in groepen:
 - Praktijkervaring ‘anders organiseren’, wat is er nodig?
- Gezamenlijke tergekoppeling

Lerarentekort:

Welke mogelijkheden biedt 'anders organiseren'?

- Hardnekkig vraagstuk, vandaar de vraag:
 - Is de onderwijsarbeidsmarkt voor ons het probleem of houden we zelf het probleem in stand op de onderwijsarbeidsmarkt?

Anders organiseren begint met anders leren kijken

Naar welk vraagstuk kijken wij vandaag?

- Enkele feiten over de *onderwijsarbeidsmarkt*:
 - Invloed economische conjunctuur is groot
 - Productiviteitsontwikkeling is beperkt ('starre' structuur)
 - Maatwerk doet groter beroep op micro inzet leraar (Baumol dilemma)
 - Structureel achterblijvend aanbod leraren in tekortvakken
 - Structureel tekort aan specifieke kwaliteit leraren (o.a. WO)
 - Relatief grote uitval starters
- ... en we vragen ons af:
 - Wat is beïnvloedbaar vanuit het 'anders organiseren'?
 - Wat is beïnvloedbaar vanuit SHRM door sector, bestuur, directie en leraar?
 - Wat is beïnvloedbaar vanuit de samenwerking met opleidingen?

Beeld van de onderwijsmarkt

Probeer eens met de hoeveelheid graszaad voor een gazon een voetbalveld aan te leggen.

Naar welk vraagstuk kijkt de politiek (maart 2018)?

Lerarentekort wordt veroorzaakt door de geringe aantrekkelijkheid van het beroep. Bezien vanuit:

- Status en imago
- Loopbaanmogelijkheden
- Werkdruk
- Ontoereikende en complexe kwalificatiestructuur (o.a. bevoegdheid)

‘Hoe kunnen opleidingsstructuur en arbeidsstructuur bijdragen aan de gewenste kwantiteit en kwaliteit van leraren?’

maart 2018: Adviesvraag Onderwijsraad

Bredere context van 'anders organiseren'

'Wij leven niet in een tijdperk van verandering, maar in een verandering van tijdperk.'

Veranderen begint met het doorbreken van de 'illusie van machteloosheid'.

Jan Rotmans

'Enabling educational leaders to lead the change'.

School van schoolleiders en Operation Education

Anders organiseren als 'lerende organisatie' vraagt om persoonlijk meesterschap. Dat betekent: 'denken in mentale modellen, werken vanuit een gemeenschappelijke visie en leren in teamverband'.

Peter Senge

'It starts with WHY?'

Simon Sinek

'Het tijdperk van wijsheid is begonnen. Als je vrij wilt zijn, moet je je medewerkers laten bepalen hoe zij het doen.'

Ricardo Semler

De SHRM-context van 'anders organiseren'

- SHRM is doelgericht vanuit de schoolvisie op het onderwijs.
- Organisatorische oplossingen op korte termijn helpen wellicht direct bij het tekortvraagstuk, maar zijn niet verbonden met duurzame schoolontwikkeling.
- Draagt op langere termijn bij aan het beroepsbeeld en aantrekkelijkheid van het leraarschap vanuit maatschappelijk en onderwijskundig perspectief (structureel).

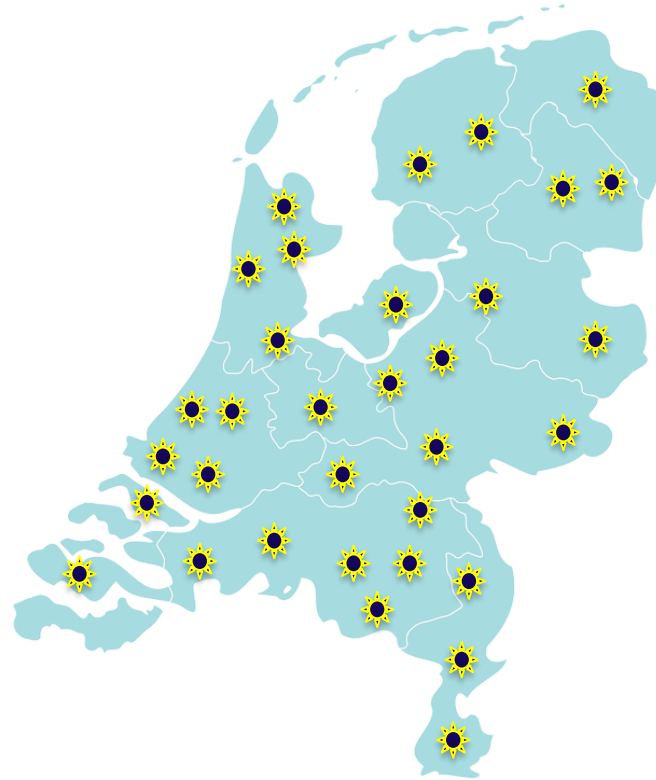

Het begint met de waarom vraag

LUMION (VO)

‘Kun jij je voorstellen hoe de wereld er over vijftien jaar uitziet?’

Eén ding is zeker: onze wereld verandert sneller dan we kunnen bijhouden. Dat vraagt om **mensen die niet alleen veel weten, maar ook zelf op onderzoek uitgaan en goed kunnen samenwerken.**’

LUMIAR (PO)

‘Belangrijke inspiratoren voor onze school zijn **visionaire denkers in zowel onderwijs, politiek, wetenschap alsook het bedrijfsleven.** Mensen die vanuit een holistische visie en niet geremd door ‘hokjesdenken’ tot grote innovaties of juist bijzondere inzichten kwamen.’

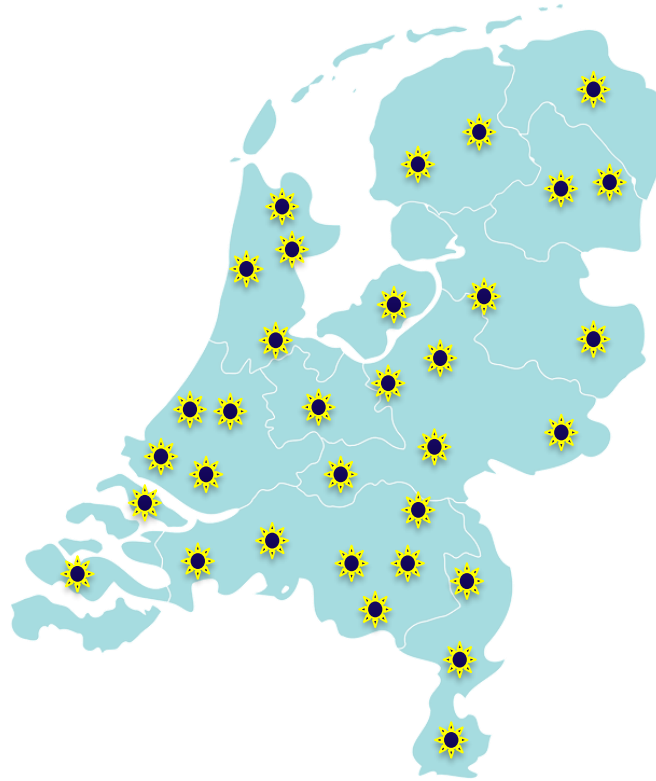
Twee willekeurige voorbeelden in Nederland

En leidt tot...

LUMION (VO)

...

*Daarom zijn veel vakken
samen gevoegd tot
domeinen,
duren de meeste lessen een
halve dag en zijn er **geen
vaste tijdstippen** voor de
pauzes en leren wij de
leerlingen op verantwoorde
manier om te gaan met de
**mogelijkheden die
internet** biedt*

LUMIAR (PO)

...

*Daarom zul je klassen in de
traditionele zin op Lumiar niet
aantreffen, maar we werken wel
graag **in groepen** aan een
doel. Deze groepen mogen
echter **nooit te groot** zijn,
aangezien dan niet ieder kind de
**kans heeft tot zijn recht te
komen.**'*

Twee willekeurige voorbeelden in Nederland

Doelen 'anders organiseren'

- Leereffecten
- Kwantiteit leraren
- Arbeidsomgeving
- Werkdruk
- Kwaliteit leraren
- Kostenbesparing

‘Anders organiseren’ als *schoolontwikkeling in brede zin:*

- Organisatiecultuur
- Organisatiestructuur
- Organisatieomgeving (maatschappelijk)
- Rol schoolleiding, leraar, leerling en ouders
- Didactiek
- Leermiddelen en ICT

Lerarentekort

- Belangrijk thema op de VO-raad agenda
- Twee sporen:
 - Samen opleiden en professionaliseren
 - Hier hebben we andere actoren bij nodig
 - Anders organiseren
 - Hiermee kan de sector zelf aan de slag
 - Het lerarentekort is een aanleiding om kritisch naar de organisatie te kijken
 - Anders organiseren is geen oplossing voor het lerarentekort

Wat doet de VO-raad?

- In gesprek met de sector
- Behoefte aan het delen van voorbeelden
- Uitkomsten
 - **Catalogus:** welke ruimte is er?
 - Punten voor **belangenbehartiging:** welke ruimte is nog nodig?

Catalogus

- 5 categorieën van ‘anders organiseren’
 - Samenwerking leraren
 - Bijvoorbeeld: verschillende docentrollen binnen de school
 - Inzet personeel
 - Bijvoorbeeld: Shell-traject/zij-instroom
 - Samenwerking met omgeving
 - Bijvoorbeeld: gezamenlijk regionaal aanbod van profielen
 - Inzet ICT
 - Bijvoorbeeld: lessen op afstand door een videoverbinding
 - Vormen van gepersonaliseerd leren
 - Bijvoorbeeld: leerlingen en leraren van 9 tot 5 aanwezig

In gesprek

- We gaan in groepen in gesprek over ‘anders organiseren’
- Per tafel een categorie
- Bespreken:
 - Praktijkervaring
 - Wat is er nodig?
 - Tips? (voor anderen/voor de VO-raad)

Terugkoppeling uit de groepen

- Per tafel bespreken we:
 - Opvallendste praktijkervaring
 - 2 belangrijkste noden/tips

VO RAAD

Vereniging van scholen
in het voortgezet onderwijs

BEZOEKADRES

Aidadreef 4
3561 GE Utrecht
Kantoorgebouw Forum II

POSTADRES

Postbus 8282
3503 RG Utrecht

T 030 232 48 00

F 030 232 48 48

E info@vo-raad.nl

www.vo-raad.nl